

רשות ההגבלים העסקיים

ירושלים, כ"ה בטבת תשס"ג

30 בדצמבר 2002

פטור : 4602

בפקס : 03-6964222

לכבוד

וינשטוק-זקלר ושות', משרד עורכי דין

דרך פתח תקוה 132, מרכז עזריאלי 1

תל אביב 67021

הנדון : החלטה בעניין אי-מתן פטור מאישור הסדר כובל בין תשעה מובילי תוצרת חלב לבין "תנובה"
מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ

הנני מתכבדת להעביר אליכם את החלטת הממונה על הגבלים עסקיים, לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח - 1988, בדבר אי-מתן פטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל שבין הצדדים בנדון.

בכבוד רב ובברכה,

צפורה נחום, עו"ד

רשמת הגבלים עסקיים

רח' כנפי נשרים 22, ת.ד. 34281, ירושלים 91341 טלפון : 02-6556111 פקס : 02-6515330

odma\pcdocs\pcdocs_jlm\256337\1::

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר אי מתן פטור מאישור בית הדין להסדר כובל

בין תשעה מובילי תוצרת חלב לניהול משא ומתן משותף מול "תנובה" –

מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ

1. פתח דבר

ביום 9 באוגוסט 2001 הוגשה בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, להסכם בין תשעה צדדים, שיפורטו להלן, שעניינו ניהול משא ומתן משותף מול "תנובה" – מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ.

ואלה הצדדים:

1. בית שאן חרוד, אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים להובלה בע"מ;
2. הגליל העליון אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים לתובלה בע"מ;
3. התבור אגודה שיתופית חקלאית של משקי העובדים להובלה בע"מ;
4. התנועה אגודה שיתופית חקלאית של משקי העובדים לתובלה בע"מ;
5. משרד הובלה חוף אשדוד;
6. עמק הירדן אגודה שיתופית חקלאית של משקי העובדים לתובלה בע"מ;
7. עמק חפר אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים לתובלה בע"מ;
8. הנגב אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים להובלה בע"מ;
9. הגליל המערבי אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים לתובלה בע"מ;

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, באתי לכלל מסקנה כי ההסכם המבוקש אינו עומד בתנאי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988 [להלן: "חוק ההגבלים העסקיים" או "החוק"] למתן פטור. להלן טעמי.

רח' כנפי נשרים 22, ת.ד. 34281 ירושלים 91341 טלפון: 02-6556111 פקס: 02-6515330

Website: <http://www.antitrust.gov.il>; E-mail: jerusalem@antitrust.gov.il

256374 /4602

2.1 – כללי

החלב בישראל עובר מספר שלבים עד הגיעו לצרכן הסופי. בשלב ראשון, מיוצר החלב על ידי יצרן החלב, בעל המשק החולב¹. לאחר מכן מועבר החלב למחלבות², שם הוא מעובד ומופקים ממנו מוצרי חלב שונים (גבינות, חלב לשתייה, אבקת חלב, וכו'). מן המחלבות מועברים מוצרי החלב שהופקו במחלבות לקמעונאים, המוכרים את מוצרי החלב לצרכן הסופי.

בשנת 1998 החליטה ממשלת ישראל לגרום להפחתת מחיר החלב ליצרני החלב.³ מחיר זה מכונה: "מחיר המטרה". במסגרת יישום החלטת הממשלה קבע משרד החקלאות עקרונות לרפורמה בענף הרפת. כחלק מן הרפורמה הוחלט כי עלות הובלת החלב, שהיתה עד אז חלק ממחיר המטרה, תעבור מתחשיב מחיר המטרה לתחשיב המחלבות.⁴ בעלות הובלת החלב מן המשקים למחלבות, שעד לרפורמה נשאו בה יצרני החלב, יישאו כתוצאה מן הרפורמה המחלבות עצמן.

2.2 – הצדדים להסכם

הצדדים להסכם הינם תשעה קואופרטיבים העוסקים בהובלת החלב מיצרני החלב למחלבות. הם מהווים אפוא, בשרשרת הייצור, חוליה המקשרת בין יצרני החלב למחלבות. עד לרפורמה נשאו ונתנו הקואופרטיבים עם יצרני החלב על מחירי ההובלה. כתוצאה מן הרפורמה יעברו המובילים לשאת ולתת עם המחלבות על מחירי ההובלה ותנאיה⁵.

¹ יצרן חלב הינו בעל עדר (פרות, כבשים, או עזים), הנמצא במשקו ברפת או בדיר שבבעלותו ועיסוקו בייצור חלב.

² מחלבה היא מפעל שבו מעבדים או משנים חלב.

³החלטת ממשלה מס' 4173 מיום 12.08.98.

⁴על פי סעי' 4(א) למסמך שכותרתו: "עקרונות לרפורמה בענף הרפת" מיום 18.11.1998, 4165-1998. ביום 08.01.01 נחתם מסמך תיקון למסמך העקרונות. מסמך זה, הגם שיש בו התייחסות לדמי הובלת החלב, אינו משנה את החלטתה העקרונית של הממשלה להעביר את עלות הובלת החלב ממחיר המטרה למחלבות.

⁵להשלמת התמונה יש לציין, כי המבקשים שבפניי מאוגדים כולם באגודה ששמה: "תחבורה – אגודה שיתופית מרכזית לשירותים בחקלאות בע"מ" [להלן: "תחבורה"]. במסגרת בחינת עסקת מיזוג שהובאה בפני הממונה על ההגבלים העסקיים בהתאם להוראות פרק ג' לחוק, שהנגב אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים להובלה בע"מ [להלן: "הנגב"] היתה צד לה, על ידי כלכלני רשות ההגבלים העסקיים, התברר כי הנגב חברה בתחבורה, וכי חברים בתחבורה גם כל הקואופרטיבים, המבקשים בבקשה שבפניי. גילויים אלה עוררו את החשד לקיומן של עבירות על הוראות חוק ההגבלים העסקיים, ולפיכך הועבר הנושא לטיפולו של מחלק החקירות של הרשות. במסגרת החקירה בוצעו מספר פעולות שלא זה המקום לפרטן, ובסופם של דברים התברר לרשות ההגבלים העסקיים כי תחבורה מאגדת בתוכה את המבקשים, שלהם פעילות עצמאית בתחומי הובלה שונים, המתנהלת במקביל לפעילותם המשותפת במסגרת תחבורה, וכי תחבורה מייצגת את המבקשים במוסדות שונים (כגון - מועצת המובילים), משתתפת במכרזים, ומתקשרת בהסכמי הובלה. לתחבורה אין כלי רכב משל עצמה. את עבודות ההובלה מחלקת תחבורה בין המבקשים על בסיס גיאוגרפי, וכן נעזרת לעיתים במובילי משנה, על מנת לעמוד בהתחייבויותיה. עמדת

2.3 - המחלבות

על פי נתונים שהועברו לרשות ההגבלים העסקיים, קיימות 6 מחלבות מרכזיות הרוכשות חלב, ואלו הן:

תנובה, הרוכשת קצת למעלה מ-900 מיליון ליטרים חלב בשנה;

טרה, הרוכשת כ-110 מיליון ליטרים חלב בשנה;

שטראוס, הרוכשת כ-65 מיליון ליטרים חלב בשנה;

יטבתה, הרוכשת כ-25 מיליון ליטרים חלב בשנה;

רמת הגולן, הרוכשת כ-15 מיליון ליטרים חלב בשנה;

גד, הרוכשת כ-5 מיליון ליטרים חלב בשנה⁶;

נמצא, כי תנובה הינה המחלבה הגדולה ביותר, הרוכשת כ-80% מכלל תוצרת החלב. לפי שיעור זה, תנובה היא מונופסון בתחום רכישת החלב מיצרניו.

2.4 – ההסכם נשוא הבקשה

ההסכם נשוא הבקשה הוא הסכם בו מתקשרים תשעת המבקשים (בינם לבין עצמם) ובו הם מסכימים ומתחייבים לנהל משא ומתן משותף עם תנובה לקראת החתימה על הסכם להובלת חלב על ידי כל אחד מהם. בהתאם להסכם נשוא הבקשה, יבחרו הצדדים אדם אחד שינהל משא ומתן מול תנובה, לצורך התקשרות נפרדת של כל אחד מהם בהסכם⁷. על פי הנטען בבקשה, סבורים המבקשים כי ההסדר ביניהם לפיו ינהלו משא ומתן מסחרי משותף מול תנובה אינו מהווה כלל הסדר כובל, ועל כן הגישו את הבקשה מטעמי זהירות⁸. מעבר לעובדה שההסכם אינו מהווה לשיטתם הסדר כובל, סבורים המבקשים כי מתקיימים תנאי סעיף 14 לחוק למתן פטור. בניגוד

רשות ההגבלים העסקיים היתה כי הפעילות במסגרת תחבורה מהווה הסדר כובל כמשמעו בחוק. המבקשים חלקו – ועודם חולקים – על עמדת רשות ההגבלים העסקיים. בסופם של דברים הגיעו המבקשים עם רשות ההגבלים העסקיים להסכמה על תנאיו של צו מוסכם, בהתאם להוראות סעיף 350 לחוק. ביום 26.07.01 פרסמתי הודעה על כוונה להגיש לבית הדין להגבלים עסקיים בקשה למתן הצו המוסכם, על מנת שכל אדם העלול להיפגע מן ההסכם יוכל להביא עמדתו בפניי. משלא התקבלו במשרדי הרשות טענות כנגד ההסכם, הוגשה ביום 21.11.01 בקשה למתן הצו המוסכם לבית המשפט המחוזי בירושלים (בשבתו כבית הדין להגבלים עסקיים).

ביום 24.12.01 ניתן על ידי בית הדין (כב' השופטת מ' מזרחי) פסק דין בו ניתן תוקף של צו להסכמה האמורה.

⁶ הנתונים הועברו לרשות ההגבלים העסקיים על ידי תנובה. יש לציין כי כ-35 מיליון ליטרים מכלל החלב הניגר הנרכש על ידי המחלבות האחרות נרכש על ידן מתנובה.

⁷ סעיף 1 להסכם.

⁸ סעיף 7 לבקשת הפטור.

לעמדת המבקשים באתי למסקנה כי ההסכם האמור מהווה הסדר כובל, וכי אף לא מתקיימים בו תנאי סעיף 14 לחוק למתן פטור. אדון בשני עניינים אלה כסדרם.

3. ניהול משא ומתן מסחרי משותף על ידי מתחרים - הסדר כובל

הסכמה בין מתחרים לניהול משא ומתן משותף מהווה הסדר כובל. ניהול משא ומתן משותף יוצר שני קשיים מרכזיים בתחום התחרות:

3.1 אפקט ה"זליגה" (Spillover)⁹: השותפות העסקית והמידע המועבר בין המתחרים במסגרת ישיבתם המשותפת בצוותא, הדרוש לצורך ניהול המשא ומתן המשותף, יגרום לכך שגם בתחומים נוספים – שבהם אין הם מנהלים את המשא ומתן המשותף – תיפגע התחרות בזכות אותו מידע שהועבר לצורך ניהול המשא ומתן המשותף¹⁰. היבט קרוב לכך יימצא בחשש מפני העברת מידע נוסף על הדרוש לצורך המשא ומתן המשותף. קשה מאד, אם לא בלתי אפשרי, להבטיח כי מתחרים היושבים בצוותא ומעבירים ביניהם מידע לא יעבירו – אם בתום לב ואם שלא בתום לב – מידע נוסף מעבר לזה החיוני לצורך שיתוף הפעולה הספציפי.

החששות סוכם במסגרת ההחלטה בעניין הפטור לזכייניות ערוץ 2 לניהול משא ומתן משותף מול ההתאחדות לכדורגל לשידור משחקי הליגה:

"ניהול משא ומתן משותף של שלשת הזכיינים עלול להעלות חשש לפגיעה בתחרות. החשש הראשון הינו פגיעה עקיפה בענף שידורי הטלוויזיה והפרסום, בגין חלחול התאום מתחום הכדורגל לתחומים משיקים; החשש השני הוא, כי כל החלטה עתידית של כל אחד מהזכיינים בסוגיית זכויות שידור משחקי הכדורגל – אם בסופו של יום המשא ומתן בין הזכיינים לבין ההתאחדות לא יצלח – לא תהיה החלטה עצמאית, אלא כזו שתתקבל על בסיס המידע והנתונים שהוחלפו בין הזכיינים לבין עצמם במסגרת המשא ומתן שיתנהל במשותף בינם לבין ההתאחדות"¹¹.

⁹ דוגמא מובהקת לזליגה של שיתוף פעולה בין מתחרים מצויה בפעילותה של חבי "יעדים". ר' קביעה על פי סעיף 43 (א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר: הסדר כובל בין חברות הסעה ביעדים תיור בע"מ; 2001 הגבלים עסקיים 3012980. ר' בפרט סעיפים 3.3 ו-4.21 לקביעה.

¹⁰ כך, לדוגמא, ייתכן כי מתחרה א', שנחשף לעלויות הייצור של מתחרה ב' (או לחלקן) במסגרת ניהול משא ומתן משותף בשוק X, יוכל להעלות את מחיריו בשוק Y מעבר למחיר שהיה מתקבל בתנאי תחרות¹⁰, בידיעה כי מתחרה ב' לא יוכל להציע לרוכשים פוטנציאלים מחיר דומה בשל עלויות הייצור הגבוהות יותר שלו.

¹¹ הדעה על מתן פטור לשידורי קשת בע"מ, רשת חברת תקשורת והפקות (1992) בע"מ, וטלעד אולפני ירושלים בע"מ מהחובה לקבל את אישור בית הדין להגבלים עסקיים לקיום משא ומתן עם ההתאחדות לכדורגל בדבר רכישת זכויות לשידור משחקי כדורגל בישראל; 1999 הגבלים עסקיים 3007204, פסקה 8 להחלטה.

3.2 קושי נוסף יימצא בכך שעצם ניהולו של המשא ומתן במאוחד, על ידי חלק ניכר מן המתחרים, יוצר פגיעה בתחרות: ניהול משא ומתן משותף מפחית מניה וביה את התחרות בין הצדדים המנהלים אותו, והמציבים כלפי הנושא והנותן עמם "חזית אחת" כלכלית-מסחרית. המדובר בפגיעה באותה תחרות שתקיים ביניהם אם ינוהל המשא ומתן על ידי כל אחד מהם בנפרד על התנאים שיציע לגורם עמו מנוהל המשא ומתן: בעצם החלטתם לנהל את המשא ומתן באמצעות נציג אחד מול הגורם (או הגורמים) עמו מנוהל המשא ומתן – מאיינים למעשה הצדדים למשא ומתן המשותף את יכולתו של הצד שכנגד ליהנות מן התחרות ביניהם. זוהי אותה תחרות המביאה – בהעדר שיתוף פעולה – לכך שכל אחד מהם ימכור את השירות או המוצר לאותו גורם במחיר שאליו הוא "נדחף" על ידי כוחות השוק.¹²

אכן, פעילות משותפת של מתחרים עשויה גם לטמון בחובה יתרונות: בעיקרם של דברים מדובר ביתרונות לגודל (וספק אם קיימים כאלה במקרה דנן), המושגים באמצעות שיתוף הפעולה¹³. אולם בד בבד טמונה בה פגיעה בתחרות, כמפורט לעיל.

ניתוח הסוגיה דומה במידה רבה לניתוח שנעשה ביחס לפרקטיקה שפועלה (באספקלרית התחרות) קרוב – מינוי משווק משותף. כך נקבע בעניינם של יצרני אריזות מקרטון גלי אשר מינו משווק משותף לתוצרתם. אף שבשיווק המשותף היה כדי להוזיל את עלויות השיווק של כל אחד מן היצרנים, נקבע שם בהקשר הספציפי של ניהול משא ומתן משותף:

"ניהול משא ומתן בידי צדדים המתחרים ביניהם, יהווה בדרך כלל הסדר כובל...מתן היתר לניהול משא ומתן משותף עלול ליצור זהות אינטרסים בין גורמים עסקיים האמורים להתחרות זה בזה, ומביא לישיבתם של מתחרים בצוותא".¹⁴

¹² לפי התיאוריה הכלכלית, במצב של שוק משוכלל המחיר הנ"ל הוא מחיר העלות השולית של ייצור היחידה האחרונה.

ר' H.Hovenkamp, *Federal Antitrust Policy-The Law Of Competition And Its Practice*, 2nd Ed. (1999) P. 2-11.

ר' גם: E.W. Kintner, *Federal Antitrust Law* v.1, P. 24-25.

¹³ H. Hovenkamp, *Federal Antitrust Policy- The Law Of Competition And Its Practice*, 2nd Ed.p.195-202.

¹⁴ הסדרים כובלים בין יצרני אריזות מקרטון גלי – קביעה לפי סעיף 43 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988; 1995 הגבלים עסקיים 3001361. ראה גם החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח – 1988 בדבר אי מתן פטור מאישור בית הדין להסדר כובל בין התאחדות סוכני נסיעות ותיירות בישראל והחברים בה; 2000 הגבלים עסקיים 3009276, עמ' 2 להחלטה המודפסת.

על האפשרות שההסכמה לניהול משא ומתן משותף, כשלעצמה, תהווה הסדר כובל נאמר בספרם של Areeda & Turner (בהתייחס לסעיף 1 ל-Sherman Act האמריקאי):

“The joint decision to have a meeting or to proceed in a certain way at the meeting is itself a contract, combination, or conspiracy that violates Sherman Act 1 if it can be considered an unreasonable restraint of trade. As we have seen earlier in this chapter, joint action may be held to be an unreasonable restraint of trade if it significantly impairs or tends to impair competition without adequate justification”¹⁵.

3.3 מן הכלל אל הפרט:

עצם ניהול המשא ומתן המשותף עלול, כשלעצמו, להפחית את התחרות בין המתחרים, והמקרה שבפנינו יוכיח: אם ינוהל המשא ומתן של תנובה עם כל אחד מן המבקשים בנפרד – תיווצר תחרות בין המבקשים, דבר שיביא מטבע הדברים להפחתת המחיר הנגבה על ידי כל אחד מהם (או להסכמה לתנאים נוחים יותר לתנובה ללא תמורה או בתמורה נמוכה, דבר השקול כמובן להפחתה במחיר). לעומת זאת, אם ינוהל המשא ומתן במשותף לא תוכל תנובה לפנות למי מן המתחרים ולקבל הצעה המתחרה בהצעה שקיבלה ממתחרה אחר. אמנם, בהסכם ביניהם קובעים הצדדים כי כל אחד מהם יוכל לנהל משא ומתן נפרד עם תנובה, אך בכך אין פתרון משום שאיש מן הצדדים להסכם לא ירצה לנהל משא ומתן נפרד עם תנובה, שכן כל הצדדים דכאן ייצאו נשכרים מכך שתנובה לא תוכל לגרום לתחרות ביניהם. לכן לא יסכים איש מהם לנהל משא ומתן נפרד עם תנובה. העניין לניהול משא ומתן נפרד עם כל אחד מן המבקשים הוא **עניינה של תנובה, ולא עניינם של המבקשים**, והאפשרות להשגת תנאים טובים יותר מכל אחד מהמבקשים כתוצאה מהתחרות ביניהם – אפשרות שהיתה קיימת לתנובה לו ניהלה משא ומתן נפרד עם כל אחד מהמבקשים – נשללת ממנה. לפיכך אין בתניה האמורה כדי להועיל¹⁶.

¹⁵ ר"י:

Areeda Kaplow, *Antitrust Analysis*, 5th ed., 297-298

¹⁶ וזאת אף בהתעלם מן האפשרות שמי מן המבקשים אשר יבחר בפועל לנהל מו"מ נפרד עם תנובה יהיה צפוי לסנקציות מצד שאר הצדדים להסדר. לעניין האפשרות של "שבירת" קרטל על ידי מי מחבריו והאופנים השונים להענשת הפורש ר', באופן כללי:

Hovenkamp, לעיל ה"ש 11, בעמ' 144-152.

3.4 בבקשת הפטור שלפניי נטען, לעניין זה, כי כחה המונופסוני של תנובה מהווה הצדקה למתן זכות להתארגנות נגדית של המובילים, שתפקידו "לאזן" את כחה היחסי מול כל אחד מהם העומד בפני עצמו מולה במשא ומתן. לטענה זו אתייחס בהמשך. בשלב זה די לי להראות כי הסכמה לניהול משא ומתן משותף מהווה, היא כשלעצמה, הסדר כובל.

3.5 אינני מקבל אפוא את עמדת המבקשים כי הסכמה לניהול משא ומתן משותף אינה יכולה להיות הסדר כובל, ככזו. עדיין נותר לבחון האם נופלת ההסכמה בין הצדדים לגדר האיסורים הקבועים בחוק.

ההסדר דנא עלול להפחית (ואף למנוע) את התחרות בין הצדדים לו (או, למצער, בין חלקם). אין בכוונתי לקבוע מסמרות, במסגרת החלטה זו, בשאלה אילו מבין המבקשים מתחרים ביניהם בפועל כיום, ואילו לא. די לי בכך שתחרות פוטנציאלית קיימת ביניהם, ובכל מקרה ודאי שבין חלק מן המבקשים לבין אחרים תתקיים תחרות אם לא יותר להם לנהל את המשא ומתן במשותף. בכך די להקמת יסוד הפגיעה בתחרות הנדרש בסעיף 2(א).

ועוד: אם מקבלים כי ניהול משא ומתן משותף מקיים את יסוד הכבילה, כפי שניסיתי להראות לעיל, כי אז ברור שההסדר נופל אף לכל החלופות הקבועות בס"ק 2(ב). אמנם, ההסכם אינו מתיימר, לפי לשונו, להגביל **במישרין** את הצדדים לו באחד מן העניינים המנויים בס"ק 2(ב), אולם **תוצאתו בפועל** היא מניעת התחרות ביניהם **בכל האלמנטים שיידונו במשא ומתן בינם לבין תנובה**. מטבע הדברים, בין העניינים שיידונו יהיו כמובן גם העניינים המנויים בסעיף 2(ב) לחוק (מחיר ההובלה, היקפה, וכו'), ואין להניח כי הנציג הפועל מטעם כל המבקשים, יפעל בניגוד לענייניו של אחד מהם ולטובת עניינו של האחר, ונמצאת הכבילה חלה גם על העניינים המנויים בסעיף 2(ב). נקודה זו ראויה להדגשה: אמנם נראה במבט ראשון, כי הנציג המשותף מנהל משא ומתן **בשם כל קואופרטיב בנפרד**, אולם ברור כי בפועל, בעת המשא ומתן עם תנובה – יהא עליו לשקול את עניינם של כל הקואופרטיבים. זאת יעשה הנציג, כמובן, כשבידו מלוא המידע לגבי כל אחד מן המבקשים (שהועבר אליו על פי ההסכם), ונמצא כי הלכה למעשה נשקל עניינם של כל המבקשים במאוחד במשא ומתן מול תנובה, דבר היוצר תיאום במחיר שיידרש (ר' סעי' 2(ב)(1)), בריווח שיופק (ר' סעי' 2(ב)(2)), ובכמות השירותים ואיכותם (ר' סעי' 2(ב)(4)). תוצאתו האופרטיבית של מינוי הנציג לא תהא אלא שבסופו של המשא ומתן עם תנובה יחולק שוק הובלת החלב בין המבקשים (ר' סעי' 2(ב)(3)).

מכאן, כי ההסדר נשוא הבקשה מהווה הסדר כובל הן על פי סעיף 2(א) לחוק, והן על פי כל אחת מחלופותיו של סעיף 2(ב) לחוק.

4. הפגיעה בתחרות

בבואי לבחון את הפגיעה התחרותית הצפויה בשוק המושפע מן ההסדר יש לבחון תחילה מהו השוק הרלוונטי. מסקנתי היא כי שוק הובלת החלב הוא שוק נפרד משאר שווקי ההובלה: הובלת חלב נעשית באמצעות מיכלית מיוחדת (הבנויה מנירוסטה). מיכלית זו שונה מן הגרורים המשמשים להובלות בצובר ואף להובלת נוזלים אחרים (דלק, וכד'). עלותה הכוללת של משאית

להובלת חלב מגיע כיום לכ-170,000\$, כאשר מתוך סכום זה כ-75,000\$ הם עלות הגרור (המיכל בו מובל החלב), והיתרה – עלות ה"סוס"¹⁷.

הרפורמה אף מגביהה את חסם הכניסה הנזכר: אחת מתוצאותיה היא שהחלב נמכר למחלבות ביציאה ממשקו של יצרן החלב, ולא בכניסה למחלבה. כיוון שכך, מחייבת הרפורמה היערכות לוגיסטית מסויימת שתאפשר למחלבות לבדוק את החלב, איכותו, כמותו, וכדי **לפני הובלת החלב**. מכאן, כי על המשאיות שתשמשנה להובלת חלב לאחר הרפורמה נדרשת התקנת ציוד שיאפשר מדידה מדויקת של כמויות החלב, דגימה אוטומטית של החלב, וידוא כי החלב מצוי בטמפרטורה מתאימה, והזרמת נתונים אוטומטית. תנובה מוכנה להתקשר בהסכם להובלת חלב רק עם בעל ציוד כאמור. עלות התקנת המערכת מוערכת בכ-50,000\$. נמצא, כי העלות הכוללת של הסבת משאית קיימת למיכלית חלב עומד על כ-125,000\$, ואילו עלות ההצטיידות במשאית חדשה לגמרי מגיעה לכ-220,000\$. חסם זה מהווה חסם כניסה משמעותי להובלת החלב גם למי שפעיל כבר בשוק ההובלה, ומלמד כי יש להגדיר את שוק הובלת החלב כשוק נפרד משאר שווקי ההובלה.

חלק השוק המושפע מן ההסדר -

כיום קיימות בישראל כ-120 משאיות הכשירות להובלת חלב. על פי הנתונים שבידי רשות ההגבלים העסקיים, מצויות בבעלות המבקשים 87 מתוך 126 משאיות כאלה. על פי טענת המבקשים מצויות בבעלותם 63 מתוך 114 משאיות¹⁸. נתוני המבקשים מתייחסים לשנת 1998, ולפיכך נראה על פני הדברים כי יש להעדיף את הנתונים המעודכנים יותר שבידי רשות ההגבלים העסקיים. ואולם, גם בסוגיה זו אין צורך להכריע במסגרת הבקשה שלפניי, משום שאפילו אניח – לטובת המבקשים – כי בשימושם רק 63 מתוך 114 משאיות, עדיין קיימת בידם שליטה בכ-55% משוק הובלת החלב, ונתח זה – משמעותי הוא, ועולה כשלעצמו מעבר לשיעור הקבוע בחוק להכרזת מונופולין. לפיכך, צפוי ההסכם להשפיע על חלק ניכר של השוק המושפע ממנו.

אשר לחלופתו השניה של התנאי הראשון למתן הפטור – פגיעה שאינה פגיעה ממשית בתחרות – אף חלופה זו אינה מתקיימת, וזאת לאור המוסבר בהרחבה לעיל. הפגיעה הצפויה בשוק הובלת החלב בשל איון התחרות בין השחקנים המרכזיים בשוק ביחס **לכל אחד ואחד מן הפרמטרים שיידונו במשא ומתן** בין המובילים לבין רוכשת 80% משירותי ההובלה (תנובה) – פגיעה של ממש היא.

4.2 עיקרו של ההסדר

למעשה, די באמור עד כה כדי לחייב אותי לדחות את בקשת הפטור, שכן תנאי סעיף 14(א)(1) לחוק למתן הפטור אינם מתקיימים: ההסדר מגביל באופן ממשי תחרות בחלק ניכר של השוק. לא זו אף זו, המבקשים – בעצם טיעונם כי ההסכם דרוש כדי "לאזן" את כחה המונופסוני של

¹⁷ חלקה הקדמי של המשאית, בו מותקן מנועה.

¹⁸ ר' סעי' 25 לבקשה.

תנובה – מכירים בכך שעיקרו של ההסדר בהקמת כוח שוק נגדי לתנובה ותמציתו של כוח שוק "מאוחד" זה הוא בביטול התחרות ביניהם.

4.2 ההתמודדות עם כחה של תנובה

טענתם של המבקשים, לפיה יש להתיר להם את ההתאגדות על מנת שיהוו "כח נגד" לכחה המונופסונית של תנובה (סעי' 37-45 לבקשת הפטור) – ראויה להתייחסות מיוחדת. על פי הטענה, כיוון שתנובה היא – כמקובל גם עליי – מונופסון בתחום רכישת החלב, יש בכחה של תנובה לכפות על המובילים תנאים שונים תוך ניצול כחה זה. לפיכך, כך נטען, יש לאפשר למבקשים ליצור מול תנובה "כח נגד", דבר שיביא למשא ומתן מאוזן יותר בין הצדדים.

אלא שהטענה כפי שנטענה אינה מקובלת עליי. פגיעה בתחרות ברי כי יש כאן. מאידך, תועלת לצרכן או אי פגיעה בו – ספק גדול אם מתקיימים במקרה דנא.

יפים לעניין זה דבריו של המלומד Sullivan:

"How ought the law respond to dealers seeking jointly to bargain with a manufacturer on price? The usual argument made for allowing such collective bargaining is that if the manufacturer is large enough to possess market power, dealers should be permitted to combine in order to aggregate countervailing power. Accepting the premise that the manufacturer has power, it does not follow that the public interest will be served by allowing dealers to negotiate collectively".¹⁹

ובהמשך מופיע הטעם לדבר:

"If dealers combine so as to gain power of their own, the manufacturer may be forced to lower its price to them. However, there is no basis for supposing that the lower prices to dealers will result in lower price to customers of the dealers. It will be in the dealers interest to continue the profit maximizing price to consumers. If they are able to do so, presumably they will; the only effect of their combining will have been to reduce the price they pay, to reduce the manufacturers profit, and to increase the dealers profit. The public will still pay excessive prices.

¹⁹ L.A. Sullivan, *Antitrust*, Hornbook series (West Publishing Co.), P.286

but the profit will be split differently. Dealers will pass on all or part of the benefits of lower manufacturer prices only if they are forced to do so by competition.²⁰
(ההדגשות הוספו – ד.ש.)

על הטוען מונח הנטל לשכנע כי ההתאגדות ליצירת כח מונופוליסטי אל מול מונופסון **מועילה** לצרכן הסופי. ניתוח כלכלי מלמד כי ההתאגדות עשויה לפגוע בצרכן הסופי. ביסודו של דבר, הסיבה לכך היא שכל אחד מן המונופולים הפועלים לאורכה של שרשרת הייצור מצמצמים את תפוקתם ומעלים את מחיריהם לעומת המצב שהיה שורר בשוק תחרותי, וכך במחירו של המוצר לצרכן בסופה של שרשרת הייצור מגולמות רנטות מונופוליסטיות כמספר בעלי המונופולין שלאורך שרשרת הייצור²¹.

²⁰ שם, בעמ' 287. אמנם, הדברים נאמרו בהקשר של משא ומתן משותף של גורמים ה**רוכשים** תשומה מן המונופולין, ואילו בענייננו המדובר בגורמים המייצרים תמורה ה**נמכרת** למונופולין, אולם אין בכך כדי לשנות את התוצאה. המצב בענייננו הוא "תמונת ראי" של המצב המתואר. העלאת המחיר על ידי המבקשות, אם תתרחש, תגרור העלאה של המחיר שבו מוכרת תנובה את מוצרי החלב, ונמצא כי רק המבקשות תצאנה נשכרות. אפשרות אחרת היא, כמובן, שאם לא תוכל תנובה להעלות את מחירי החלב לגורמים המצויים תחתיה בשרשרת הייצור -- היא "תיאלץ" לדרוש הפחתה של מחיר החלב הנרכש על ידה מיצרני החלב (תוך ניצול כחה המונופסוני כרוכשת חלב), ונמצאת הרפורמה מסוכלת (ככל שהדברים אמורים בהפחתת מחיר המטרה).

יש להעיר, מעל לצורך בהקשר של הבקשה שבפניי, כי כפי שגרמו גם על ידי Sullivan בחלקו האחרון של הקטע המצוטט, תיתכנה סיטואציות שבהן יכפו כוחות השוק על המתחרים השונים "לגלגל" את ההנחה שיקבלו כתוצאה מניהול המו"מ המשותף לצרכנים. כך יהיה המצב (בחלק מן המקרים) אם לאחר סיום המו"מ חוזרים מנהלי המו"מ המשותף להתחרות זה בזה. אז ייאלצו לגלגל את ההפחתה בעלות הייצור, שהיא תוצאת המו"מ המשותף, לצרכנים. כאמור, לא זה המצב שבפניי, משום שלאחר שייחתמו ההסכמים השונים עם תנובה שבהם יסוכמו פרטי ההתקשרות ויחולק השוק בין הקואופרטיבים -- לא תהיה עוד תחרות ביניהם. ר' עוד לעניין זה:

R.D. Blair, J.L. Harrison, *Monopsony – Antitrust Law and Economics*, P. 93-109.

²¹ תופעה זו נקראת בספרות המקצועית Double marginalization, או Double markup. כך, לדוגמא, נאמר בהקשר זה בספרם של קרלטון ופרלוף, J.M. Perloff, *Modern Industrial Organization* (third Ed.), p.398:

"If the manufacturer and the distributor are both onopolies, each adds a monopoly markup (the difference between its price and its marginal cost is positive), so consumers face two markups instead of one"

ובהמשך:

"To illustrate the effect of double markup, we contrast a market in which a manufacturer is vertically integrated into distribution to one with two successive monopolies. Both consumers and firms lose from the double markup"

(שם. בהמשך, בעמ' 399-400 ובה"ש 13, מופיעה דוגמא מספרית הממחישה את הטענה.)

אין אפוא בכחה המונופסוני של תנובה משום הצדקה אוטומטית למתן היתר למבקשות שבפניי להתקשר בהסדר כובל. התאגדות כזו המבוקשת בפטור זה יוצרת האחדה מובנית של האינטרסים של המתחרים השונים, ומבטלת את התחרות ביניהם, דבר שעל פניו אינו ראוי לפטור, וספק אם ראוי הוא לאישור. במקרה זה לא הובאו בפניי כל נתונים או טיעונים שיש בכחם ללמד כי בנסיבות המקרה אין חשש למרווח כפול אשר יפגע בצרכן עוד יותר, וודאי שלא הובאו בפניי טיעונים או נתונים המלמדים כי הצרכן ייצא **נשכר** מכח המיקוח שיינתן לקואופרטיבים אל מול תנובה. אף אם נניח כי לא תיגבה מן הצרכן רנטה **כפולה** (וכאמור, לא הובאו בפניי נתונים שיפריכו חשש זה) – הרי שמשמעות ההתארגנות המבוקשת אינה אלא כי הרנטה האחת שגובה כיום תנובה מן הצרכנים תחולק בינה ובין הקואופרטיבים באופן שחלקם של הקואופרטיבים גדול יותר לעומת המצב בו הם מתחרים זה בזה. הטבת מצבם של הקואופרטיבים במשא מתן עם מונופסון על חלוקת הרנטה המונופוליסטית (באמצעות התארגנות קרטליסטית) אינה מצדיקה מתן פטור, וספק אם היא ראויה לאישור.

לסיים ההתייחסות לטענת כחה המונופסוני של תנובה אעיר, כי כאשר קיימת תעשייה מבוזרת שעל העוסקים בה נגזר לשאת ולתת עם מונופסון או עם מונופול – דרך ההתארגנות הקרטליסטית מקצה שוק ועד קצהו אינה הדרך הראויה לאישור. ייתכן שכפועל יוצא מן המחיר הנמוך שיוכלו הקואופרטיבים לגבות מן המונופסון עבור שירותי הובלה – ימצאו עצמם נאלצים להתייעל. התייעלות זו יכול שתיעשה באמצעות מיזוג היחידות העסקיות ליחידות גדולות יותר, דבר שיפחית את עלויותיהן ויאפשר להן להתחרות ביתר נחישות זו בזו. אינני מביע דעה בעניין התוצאות התחרותיות של עסקת מיזוג כזו או אחרת בשוק הובלת החלב, ואם תובאנה בפניי עסקאות מיזוג מן הסוג האמור – הן תיבחנה לגופן, ובשים לב לפגיעתן בתחרות אל מול התועלת שבהן. לא ביקשתי בהקשר זה אלא להבהיר, כי גם במצב המתואר בבקשה קיימים פתרונות תחרותיים (או, למיצער, פתרונות שפגיעתם בתחרות קלה יותר מתארגנות קרטליסטית), ואין מקום להתיר התארגנות קרטליסטית של אחוז ניכר ומשמעותי של שוק הובלת החלב.

4.3 סיכום

ההסדר שבפניי לניהול משא ומתן משותף מהווה הסדר כובל. בהסדר לא מתקיים אף אחד מתנאי סעיף 14(א) לחוק ההגבלים העסקיים למתן פטור מקבלת אישור בית הדין לקיומו של ההסדר, ובנסיבות אלה אין באפשרותי להיענות לבקשת הפטור²².

מאחר וצפוי כי תנובה תהא מונופסון ברכישת שירותי הובלה, מצאתי לנכון להודיעה כי בדעתי לפעול להכרזתה כבעלת מונופולין ברכישת שירותי הובלה. בהתאם לנסיבות אשקול הפעלת

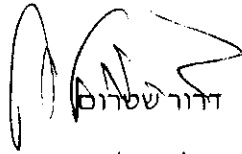
²² להשלמת התמונה יש לציין, כי בהתאם להוראת סעיף 14(ד) לחוק הודעתי עם קבלת בקשת הפטור למנהל הכללי של משרד התחבורה ולמנהל הכללי של משרד החקלאות, שעניין הובלת החלב מצוי בתחום אחריותם, על דבר הבקשה. נציגי שני המשרדים הודיעוני על התנגדותם למתן הפטור, מטעמים הכרוכים בקידום התחרות ובקידום הרפורמה.

הסמכות הקבועה בסעיף 27 לחוק ההגבלים העסקיים ולהורות לתנובה לפנות לבית הדין לחוזים
אחידים לשם אישור ההסכמים האחידים בינה לבין המובילים.

5. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, לא ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף
14 לחוק ההגבלים העסקיים, ולהעניק את הפטור המבוקש.

בפני מבקשות הפטור עומדת האפשרות לפנות לבית הדין להגבלים עסקיים בבקשה לאישור הסדר
כובל, בהתאם להוראות סעיף 7 לחוק.

דדור ששלו

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ה טבת תשס"ג

30 דצמבר 2002

רשות ההגבלים העסקיים
09-08-2001
התקבל אך טרם נבדק

טופס 1
(תקנה 2(ב))

חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988

בקשת פטור מהסדר כובל

בהתאם לסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים תשמ"ח - 1988 (להלן - "החוק"), מוגשת בזאת בקשה לפטור מאישור בית הדין להסדר כובל שפרטיו כדלקמן:

1. הצדדים להסדר הכובל המבקשים פטור:

1. שם: בית שאן-חרוד, אגודה שתופית חקלאית של משקי עובדים להובלה בע"מ
מען: ד.נ גלבע
2. הגליל העליון אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים לתובלה בע"מ
מען: ת.ד 1015, קרית שמונה 10200
3. התבור אגודה שיתופית חקלאית של משקי העובדים להובלה בע"מ
מען: דאר מזרע 19312
4. התנועה אגודה שתופית חקלאית של משקי העובדים לתובלה בע"מ
מען: רח' בנימין 37, רחובות 76241
5. משרד הובלה חוף אשדוד
מען: ת.ד 41 אשדוד 77100
6. עמק הירדן אגודה שתופית חקלאית של משקי העובדים לתובלה בע"מ
מען: צמח, ד.נ עמק הירדן 15132
7. עמק חפר אגודה שתופית חקלאית של משקי עובדים לתובלה בע"מ
מען: דאר מעברות 60980
8. הנגב אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים להובלה בע"מ
מען: ד.נ שיקמים 79835
9. הגליל המערבי אגודה שתופית חקלאית של משקי עובדים לתובלה בע"מ
מען: ד.נ גליל מערבי 22821

מען למסירת מסמכים:

וינשטוק-זקלר ושות', משרד עורכי דין מדרך פתח-תקווה 132, תל-אביב.

2. הצדדים האחרים להסדר:

הגופים המפורטים בסעיף 1.

3. צורת ההסדר:

בכתב - הסכמה על ניהול משא ומתן באמצעות נציג, בכפוף לתנאים מוסכמים מראש.
תנאי ההסכמה מצורפים כנספח "1" לבקשה זו.

4. תיאור המסמכים הנוגעים להסדר:

- א. טיוטת הסכמה למינוי נציג לניהול משא ומתן (נספח "1" לעיל).
- ב. טיוטת תורף הסכם לאיסוף, הובלה ופריקה של חלב, במכליות ייעודיות, עליהן מורכבת מערכת ממוחשבת מיוחדת לאיסוף וקליטה של חלב בין תנובה לבין צד ג'. העתק מטיוטת ההסכם מצורף כנספח "2" לבקשה זו (להלן – "ההסכם").

5. הנכס או השירות נושא ההסדר

שירותי הובלה במשאיות של חלב למחלבות תנובה

6. מהות הכבילה ופרטים עליה:

ניהול משא ומתן משותף עם תנובה לצורך התקשרות בהסכם.

7. תקופת ההסדר:

שלושה חודשים או עד להסדרת מערכת היחסים עם תנובה.

הנימוקים המצדיקים פטור מאישור בית הדין:

א. תמצית הבקשה

1. תשעת הקואופרטיבים להובלה יבשתית, הם המבקשים בבקשה זו, עוסקים מזה שנים רבות בהובלה יבשתית בכלל ושל תוצרת חלב בפרט (להלן – "המבקשים").
2. חברת תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ (להלן – "תנובה"), עוסקת בשיווק תוצרת חקלאית. תנובה קולטת את מרבית תוצרת החלב במדינת ישראל.
3. עד לאחרונה המשקים בישראל הם שעסקו בהובלת תוצרת החלב לתנובה על חשבונם. לאחרונה שונה אופן הפעילות ותנובה חויבה לקלוט את תוצרת החלב במשקים עצמם. עם שינוי מתכונת הפעילות, החליטה תנובה לשדרג את מערך הגרורים והנתמכים של תוצרת חלב (להלן – "מכליות חלב"), המובילים עבורה חלב.
4. בעקבות השדרוג, תנובה דורשת כי תוצרת חלב תובל אליה במכליות חלב ייעודיות, עליהן מורכבת מערכת ממוחשבת מיוחדת לאיסוף, קליטה ומכירת חלב.
5. יחסיה של תנובה עם המובילים על פי מתכונת קליטת החלב החדשה אותה דורשת תנובה, מוגדרים בטיטות ההסכם, כהגדרתו בסעיף 4 לעיל, אותו הכינו באי כוחה של תנובה.
6. המבקשים מבקשים למנות נציג מטעמם לשם ניהול משא ומתן מול תנובה, לצורך התקשרותם בהסכם.
7. יאמר כבר עתה, בראשית הדברים – המבקשים סבורים כי הסכמתם למנות נציג לניהול מו"מ אינה מהווה הסדר כובל. ואולם, מטעמי ביטחון בלבד, מוגשת בקשה זו, עקב מדיניות הממונה כפי

שבאה לידי ביטוי בהחלטה בדבר אי מתן פטור להסדר כובל בין התאחדות סוכני נסיעות ותיירות בישראל והחברים בה מיום 8.11.00 (לא פורסם). הממונה קבע שם כי ניהול משא ומתן משותף עלול לכאורה לגרום להפחתת התחרות בעסקים בין המתאמים (ראו סעיף 3 להחלטה).

ב. התקיימו התנאים למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק

8. סעיף 14 לחוק קובע כי הממונה רשאי לפטור צדדים להסדר כובל מהצורך בקבלת אישור בית הדין להגבלים עסקיים להסדר, אם הוכח, כי ההסדר מקיים את שני התנאים המצטברים הבאים:

8.1. התנאי הראשון (הקבוע בסעיף 14(א)(1) של החוק):
הכבילות שבהסדר הכובל "אין מגבילות את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מן ההסדר", או –

"הן עלולות להגביל את התחרות בחלק ניכר משוק כאמור, אך אין בהן כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק האמור" (סעיף 14(א)(1) לחוק).

8.2. התנאי השני (הקבוע בסעיף 14(א)(2) לחוק):

"עיקרו של ההסדר הכובל אינו בהפחתת התחרות או במניעתה ואין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו".

9. סעיף 14 לחוק מתווה אפוא בדיקה תלת-שלבית אותה יש לערוך בטרם הכרעה האם הסדר כובל ראוי לפטור.

9.1. השלב הראשון – הקבוע בסעיף 14(א)(2): בדיקה האם הכבילות בהסדר הן כבילות נלוות (ancillary restraints) או שמא המדובר בהסדר הכולל כבילה עירומה (naked restraint):¹

"סעיף 14(א)(2) לחוק עיגן עקרון חשוב נוסף אל תוך חוק ההגבלים העסקיים: האבחנה בין כבילה נילוית לכבילה עירומה ופסלותה של האחרונה. כבילות נלוות (ancillary restraints) הן אלה הנחשבות חיוניות לביצוע ההסדר, מטרתן אינה הפחתת התחרות, ותוצאותיהן מחויבות המציאות העסקית. כבילות עירומות (naked restraints) הן אלה שבסיסן הסדר שאינו הכרחי לביצוע העסקה."

במידה שנמצא, כי הכבילה היא כבילה עירומה ההסדר אינו ראוי לאישור.

9.2. השלב השני – אם לא מדובר בכבילה עירומה, אלא כבילה נלווית, עלינו לעבור לשלב הבדיקה השני (המופיע דווקא ראשון, בסעיף 14(א)(1) לחוק) – בחינה האם לפנינו הגבלה של התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מההסדר.

9.3. השלב השלישי – במידה שיש להסדר השפעה על חלק ניכר של שוק מושפע מההסדר, יש לעבור לשלב הבחינה השלישי – בשלב זה יש לבחון האם הכבילה הנלווית נשוא ההסדר עלולה "לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק האמור". למעשה השאלה כאן

1 החלטת הממונה בעניין אי מתן פטור מאישור הסדר כובל לפי סעיף 14 של חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988 מיום ים תטיס – גרניט הכרמל השקעות בע"מ, עמ' 43 להחלטה.

היא האם ההסדר הכובל מקנה לאחד הצדדים כוח שוק, או מחזק את קיומו של כוח שוק כזה. אם התשובה היא בשלילה, כי אז ההסדר איננו פוגע פגיעה של ממש בתחרות אף אם הצדדים לו הם בעלי נתחי שוק נכבדים.

10. להלן נראה כי הסכמת המבקשים למינוי נציג מטעמם לניהול המו"מ מול תנובה עומדת בתנאי סעיף 14 לחוק.

ג. התקיים התנאי ראשון – לפנינו כבילה נלווית

11. המבקשים מעוניינים למנות נציג לניהול המו"מ מול תנובה (ראו נספח א'). כלומר ההסדר שלפנינו מתמצה בהסכמה לפיה הצדדים ממנים נציג לניהול המו"מ. מטרת הייצוג המשותף היא לחסוך ולהפחית עלויות למבקשים (בין אם עלויות משפטיות בהעסקת 9 עורכי דין נפרדים לניהול המו"מ אודות אותו הסכם עם תנובה ובין אם עלויות מימוש ההסכם הדורשות שיתוף פעולה בין מובילי החלב לצורך עמידה בדרישות תנובה) תוך מתן מענה לכוחה המונופסוני של תנובה במשא ומתן.

12. כדי להמחיש עד כמה ההסכמה למינוי נציג הנה שולית ונלווית למטרה העיקרית של ההסדר, נציין את העובדות הבאות:

ראשית, על אף מינוי נציג, כל אחד מהמבקשים חופשי לנהל מו"מ עצמאי עם תנובה.

שנית, כל מידע שיועבר לנציג על ידי מי מהמבקשים, יישמר על ידי הנציג בסודיות, והנציג ייעשה בו שימוש רק לצורך המו"מ מול תנובה.

שלישית, על אף מינוי הנציג, המבקשים או מי מהם לא מחויבים לחתום על נוסח הסכם הסופי אותו יגבש הנציג עם תנובה.

רביעית, ההתקשרות בהסכם מול תנובה תיעשה על ידי כל אחד מהמבקשים בנפרד.

חמישית, עם סיום המו"מ, יפקע מינויו של הנציג, ויסתיים ההסדר נשוא בקשה זו.

13. לדעת המבקשים, הסדר זה אינו הסדר כובל כלל ועיקר, כמשמעו בסעיף 2 לחוק, לפי שאין בו "הגבלה". ואולם אפילו אם יש בהסכמה למנות נציג לניהול המו"מ משום הגבלה, מדובר בכבילה נלווית למטרה כשירה – ייעול המו"מ, קביעת הסדרי הובלה, מתן מענה לכוחה המונופסוני של תנובה - ולא בכבילה עירומה.

14. מטרתו העיקרית של ההסדר בין המבקשים היא לשפר את תנאי והסדרי ההובלה המופיעים בטיטות ההסכם, לחסוך ולהפחית עלויות למבקשים, תוך מתן מענה לכוחה המונופסוני של תנובה במשא ומתן.

15. לא למותר לציין, כי טיטות ההסכם עם תנובה (נספח ב' לעיל), נוסחה באורח חד צדדי על ידי פרקליטי תנובה. תנובה היא זו שהכתיבה את הנוסח מהטעם הפשוט שהיא בעלת הכוח המונופסוני בנסיבות המקרה. מינוי נציג לניהול המו"מ מהווה בנסיבות אלה, צעד מתבקש, שולי ונלווה, למטרה העיקרית של התקשרות בהסכם, והסמכויות שהוקנו לנציג, כמפורט בסעיף 12 לעיל, ונספח א', ממחישות זאת היטב.

16. קיצורו של עניין, ה"הסכמה" בה עסקין, אינה "הסדר כובל" כמשמעו בסעיף 2 לחוק. אך אפילו אם בניגוד לדעת המבקשים, הממונה סבור אחרת, ברי כי מדובר בהסכמה שהיא לכל היותר כבילה נלווית טפלה ושולית למטרתו העיקרית של ההסדר, ולא מדובר בכבילה עירומה.

17. עד כאן באשר לראשון מבין שלושת השלבים במבחן התלת שלבי של סעיף 14 לחוק. כעת נראה כי ההסכמה למינוי נציג לניהול מו"מ לא תגביל את התחרות בחלק ניכר של השווקים המושפעים, ולמצער, לא תפגע פגיעה של ממש בתחרות בשווקים הרלבנטיים.

ד. הכבילות בענייננו אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של השווקים המושפעים מן ההסדר

18. סעיף 14(א)(1) רישא קובע, כי הממונה יעניק פטור להסדר אם נמצא כי הכבילות הקיימות בו אינן "מגבילות את התחרות בחלק ניכר של השווקים המושפעים מן ההסדר".

19. ראשית נציין שוב, כי ההסכמה למינוי נציג, כמפורט בנספח א', לכשעצמה, אינה "כבילה". מלשון סעיף 14(א)(1) עולה כי בהעדר כבילה, אין מגבלה על התחרות. לפיכך, לא יכולה להיות מגבלה על התחרות כתוצאה מכבילה שלא קיימת.

20. יחד עם זאת, אפילו אם ההסכמה למינוי נציג לניהול מו"מ עולה כדי מגבלה, אין במגבלה זו להגביל את התחרות בחלק ניכר של השווקים המושפעים הימנה. כדי להיווכח בכך, עלינו לסקור את השווקים המושפעים. נעשה זאת בקצירת האומר.

1. ההסדר איננו מגביל את התחרות בחלק ניכר של ענף ההובלה היבשתית

21. השוק בו אנו דנים הנו שוק ההובלה היבשתית בישראל. הענף הרלבנטי לענייננו הוא שוק ההובלה באמצעות משאיות כבדות, שמשקלן הכולל עולה על 16 טון.

22. במדינת ישראל קיימים מאות גופי הובלה (חברות, קואופרטיבים ויחידים) המחזיקים כ-18,000 משאיות בעלות משקל כולל של מעל 16 טון (נתון זה נלקח מפרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, יוני 1999). למבקשים יש בסה"כ כ-338 משאיות, קרי, נתח נמוך של כ-1.8% מהשוק. אנו מפנים לסעיפים 4-15 במכתבנו מיום 19.3.01 לעו"ד טליה פרגר סולומון, ולנספחים א' ב' שם. מכתבה של גב' פרגר סולומון מצורף לבקשה זו כנספח "3".

23. נתון רלבנטי נוסף הנו מספר הגרורים והנתמכים. אלו הם רכבים שאינם מנועיים הנגררים על ידי משאיות. נתח השוק של המבקשים בשוק זה עומד על כ-10.8% (בבעלות המבקשים כ-430 גרורים ונתמכים מתוך סך של כ-3,987 גרורים ונתמכים בישראל).

2. ההסדר איננו מגביל את התחרות בחלק ניכר של תתי הענפים השונים בענף ההובלה היבשתית

24. ניתן לומר, כי בענף ההובלה היבשתית קיימים תתי שווקים של הובלה - תפוזרת, מטען כללי, דלקים, כימיקלים, מלט, חומרי בניה, תוצרת חקלאית, ציוד כבד, ועוד. בתתי ענפים אלה קיימים כאמור מאות מובילים, פרט למבקשים. אולם, חלקם של המבקשים גם בענפים אלה הוא שולי ועומד על אחוזים ספורים.

3. ההסדר איננו מגביל את התחרות בחלק ניכר של תת ענף הובלת החלב

25. אכן, המבקשים מחזיקים ביחד כ - 55% מסך מכליות החלב בישראל (כ-63 מתוך 114). אולם, בתת ענף זה קיים לקוח עיקרי אחד – תנובה. לכן, כפי שנפרט בהרחבה בהמשך ההסדר איננו מגביל את התחרות בחלק ניכר של תת ענף זה.

26. המסקנה היא כי באף לא אחד מהשווקים שלכאורה מושפעים מההסדר, תהיה הגבלה של התחרות, כתוצאה מכך שדרך ניהול המו"מ של המבקשים עם תנובה תתבצע באמצעות נציג.

27. לחילופי חילופין, אפילו אם בניגוד לדעת המבקשים, סבור הממונה כי ה"הסכמה" למינוי נציג מהווה מגבלה; ואפילו אם בניגוד לדעת המבקשים, סבור הממונה כי יש בה כדי להגביל את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מההסדר, אזי נראה להלן, כי עומדת למבקשים החלופה שבסיפת סעיף 14(א)(1). בנסיבות דנא, ברור כי לא מדובר בפגיעה של ממש בתחרות.

ה. הכבילות בענייננו אין בהן כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשווקים הרלבנטיים

28. בסעיף זה נראה, כי גם אם נניח שיש כבילה שמגבילה את התחרות בחלק ניכר משוק הובלת החלב, בניגוד גמור לדעתנו (שאין מגבלה), וגם אם ההסדר מתייחס ל"חלק ניכר של השוק" אין פגיעה של ממש בתחרות, ועל כן מתקיים הפטור של סעיף 14(א)(1) סיפא.

29. טיעוננו נחלק לשני חלקים.

בחלק הראשון נסקור את מאפייניו המיוחדים של ענף ההובלה, שמובילים למסקנה כי תאום והתארגנות בו, לא בהכרח מביאים להפחתת התחרות, קל וחומר לפגיעה של ממש.

בחלק השני נסביר מדוע היותה של תנובה מונופסון מוביל למסקנה שהתיאום של המבקשים נחוץ לשמירה על התחרות, ומכל מקום, אין בו כדי להביא לפגיעה של ממש בתחרות.

30. נחدد את ההבדלים בין שני החלקים הנ"ל. נקודת המבט בחלק הראשון הוא על צד ההיצע – מאפייני ענף ההובלה. נקודת המבט בחלק השני היא על צד הביקוש – המונופסון של תנובה. במילים אחרות, הן דרך ניתוח ההיצע והן דרך ניתוח צד הביקוש של השווקים הרלבנטיים, נגיע למסקנה כי אין במינוי נציג לניהול מו"מ, פגיעה של ממש בתחרות.

31. שוק ההובלה היבשתי הוא בעל מספר מאפיינים ייחודיים. ראשית, חסמי הכניסה הם נמוכים יחסית, ומתבטאים בצורך בהוכחת קיומו של הון עצמי של כמה עשרות אלפי דולר בלבד. שנית, השוק מאופיין בריבוי מתחרים. קיימים כאמור מאות גופים העוסקים בהובלה יבשתית. שלישית, קיים עודף היצע מתמיד של כושר הובלה. מאפיין זה הנו תוצאה של שני המאפיינים הראשונים, אך גם בעל בסיס עצמאי הנובע מכך שלשם מתן שירות הובלה סדיר במסלול קבוע, בזמנים קבועים, דרוש עודף כושר הובלה. רביעית, מעבר מענף הובלה אחד לענף הובלה אחר (למשל מהובלת תפוזות להובלת מלט) יכולה להתבצע תוך זמן קצר ובעלות נמוכה, שכן מדובר אך בהחלפת הגרור. בהתחשב בכך שלגרורים אין מנוע, והבלאי בהם מועט, עלות גרור משומש יכולה לעמוד על אלפי ש"ח בודדים. לשון אחר – מדובר על חסמי כניסה נמוכים ביותר. חמישית, השוק הנו עונתי ותנודתי. התנודתיות יכולה להימדד אף בפרקי זמן קצרים של שעות. להמחשה – פריקת אנייה אחת יכולה להעסיק עשרות משאיות לפרק זמן קצר, לשם קיצור זמן העגינה. ששית, מדובר בשוק קשיח של "קונים". ענף

ההובלה תלוי כל כולו בביקוש של ענפי התעשייה והחקלאות לשירותיו. שביעית, כפונקציה של כל המאפיינים הנ"ל, יש בשוק ההובלה היבשתית יתרון לגודל. התאגדות משותפת של מובילים מאפשרת הגדלת היצע (לכל כמות נתונה של משאיות), ייעול פעילות ההובלות, ארגון לוחות זמנים מסודרים ומניעת סטיות מהם, הפחתת עלויות, תיאום הובלות בהתראות קצרות, מתן מענה לצרכים חריגים של ביקושים להובלה, ועוד.

32. ואכן במדינת ישראל (כמו בעולם כולו) הביאו מאפיינים אלה של שוק ההובלה, להקמתם של מספר ארגוני גג, הם קואופרטיבי התחבורה השונים, שפועלים וחתומים ידם מורגשים היטב בכל תחומי ההובלה במשק.

33. בעניין זה נבקש להפנות לסעיפים 42-60 למכתבנו מיום 19.3.01 לעו"ד טליה פרגר סולומון. בסעיפים אלה מפורטים הפטורים וההסדרים המיוחדים הנהוגים בענף התחבורה בקהילה האירופית ובארה"ב.

34. ניתוח מאפייניו המיוחדים של ענף ההובלה, מלמד על כך שהתארגנויות ותיאומים בו, לא בהכרח מפחיתים את התחרות.

35. אשר על כן, הואיל והתארגנויות ותיאומים בין גופים בשוק ההובלה היבשתית בהיקף נרחב הרבה יותר מאשר המבוקש בבקשה זו, מוכרים ולגיטימיים בעולם כולו; והואיל וידוע שהסדרים אלה לא נובעים משאיפה להגבלת תחרות, אלא מצרכיו ומאפייניו המיוחדים של ענף ההובלה, שנסקרו לעיל, ועל כן אין בהם כדי לפגוע בתחרות, ברי כי אין בהסכמה ה"פעוטה" למינוי נציג בה עסקינן, כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות. מסקנה זו מתבקשת ממש, לנוכח השוואת ה"הסדר" דנא, אל מול ההסדרים הקיימים והנהוגים בענף ההובלה בעולם כולו ובישראל בפרט.

36. עד כאן באשר לחלק הראשון, הדיון בצד ההיצע – ענף ההובלה. נעבור כעת לדון בחלק השני, צד הביקוש וכוח הששוק העומד מול המבקשים.

37. תנובה הינה צרכן החלב הגדול ביותר במשק. לתנובה יש כוח קנייה מונופסוני, הנובע ממעמדה. המבקשים אינם יכולים להציע שירותי הובלת חלב ללקוחות אחרים פרט לתנובה, אלא בהיקפים זניחים.

38. הנזק לתחרות כתוצאה מקיום מונופסון תואר על ידי הממונה, בהחלטתו בעניין הסדר כובל בין זכייני הערוץ השני, הגבלים עסקיים, כרך ב, עמ' 7 בעמוד 17:

**"כוח מונופסוני כמוהו ככוח מונופוליסטי באספקלריית השפעתו הרעה על הציבור.
עמד על כך השופט Posner בעניין Vogel V. American Society of Appraisers,
744 F.2d 598' 601 (7th Cir. 1984):**

"Monopoly and monopsony are symmetrical distortions of competition from an economic standpoint"

39. בעמוד 18, שם, מנתח הממונה את אותה השפעה רעה:

"הכוח המונופוליסטי הוא, כידוע, כוחו של יצרן להעלות את המחירים מעל לרמתם התחרותית לאורך זמן בלי לאבד מספר כזה של לקוחות אשר יהפוך את העלאת המחיר לבלתי כדאית בשל אבדן לקוחות. העלאת המחיר גורמת לאובדן משאבים חברתיים בשל הקצאה בלתי יעילה של המקורות. ("Dead Weight Loss"), ולהעברת עושר מהצרכנים ליצרן המונופוליסט. בהתאמה, הכוח המונופסוני הוא

הכוח לגרום להורדת מחיר המוצר, הנמכר לאורך זמן מבלי לאבד את היכולת להמשיך לרכוש כמות כזו של המוצר, אשר תהפוך את הורדת המחיר לבלתי כדאית. הורדת המחיר על ידי בעל המונופסון גורמת אף היא להקצאת מקורות בלתי יעילה ואגב כך לאובדן משאבים חברתיים ולהעברת עושר, הפעם מהיצרן אל הצרכן".

ראו גם: Areeda, *Antitrust Law*, Volume IIA, p 299.

40. לא רק שיש להכיר בכוח של המבקשים להתאגד מול מונופסון כתנובה, אלא שאי הכרה של דיני ההגבלים בהתאגדות שכזו, עשויה להביא לתוצאות שהן אנטיטוזה לתחרות. בכך דן מאמר שפורסם לאחרונה: Warren S. Grimes, *The Sherman Act's Unintended Bias Against Lilliputians: Small Players' Collective Action as a Counter to Relational Market Power*, *Antitrust Law Journal* vol. 69 Issue 1 (2001), 195-196 בעמ' 196-197.

"A wholesale failure of antitrust to acknowledge a collective action defense in the face of, say, a dominant buyer possessing monopsony power, leads to economic consequences that are the very antithesis of competition and to well founded cynicism about the antitrust laws".

41. הטענה היא שלהתאגדויות של שחקנים קטנים מול שחקן המחזיק בכוח שוק, יש דווקא יתרונות מבחינת דיני ההגבלים העסקיים:

"Recognizing a countervailing power defense for small market players always has a significant benefit within the scope of traditional antitrust analysis: the countervailing power will diminish the wealth transfer to the power buyer or seller at the expense of the small player. Even if the countervailing power exercised by a collective of small buyers or sellers produces no competitive gain for downstream consumers, a more equitable distribution of wealth occurs at upstream levels". (עמ' 212, שם)

42. ויפה הדוגמה הבאה המובאת על ידי המחבר, לענייננו:

"Consider the bargaining position of an owner-operated taxicab in contracting his services to a cab company. Compare the single cab owner's position with that of an owner who will provide the service of twenty taxicabs to the same company. The individual providing twenty cabs will have at least a modicum of bargaining power because of transactional efficiencies (the taxicab firm deals with only one contractor instead of twenty) and because his departure will likely be more threatening to the taxi company". (עמ' 234-235, שם)

43. הצורך בהתארגנות לשם ניהול מו"מ מול מונופסון, עמד ביסוד חוק מפורש בשם Capper-Volsted Act. חוק זה מעניק פטור הדומה לזה שבסעיף (4) לחוק. דברי ההסבר לחוק זה, כאילו נכתבו במיוחד לענייננו:

"The farmers are not asking a chance to oppress the public, but insist that they should be given a fair opportunity to meet business conditions as they exist – a condition that is very unfair under the present law. Whenever a farmer seeks to sell his products he meets in the market place the representatives of vast aggregations of organized capital that largely determine the price of his products. Personally he has very little if anything to say about the price. If he seeks to associate himself with his neighbors for

the purpose of collectively negotiating for a fair price, he is threatened with prosecution. Many of the corporations with which he is compelled to deal are each composed of from thirty to forty thousand members. These members collectively do business as one person. The officers of the corporation act as agents of these members. This bill, if it becomes a law, will allow farmers to form like associations, the officers of which will act as agents for their members". H.R Rep. No. 24, 67th Cong., 1st Sess., 2 (1921).
(ההדגשה הוספה)

44. בפרשת Central California Lettuce Producers Cooperative, Et al, FTCA docet 8970 הודגש, כי המטרה התחיקתית במתן היתר לניהול מו"מ משותף בחוק הנ"ל, היא דווקא לעודד תחרות, מקום בו קיים כוח קנייה (Buying Power), בתנאי שנשמרת פרופורציה בין האמצעי למטרה:

"The purpose was to assure fair and vigorous competition where formerly one side – the buyers – were to dictate terms. Consistent with the objective of fair competition and the limited means chosen to accomplish that objective". (שם, עמ' 16)

45. כך גם בענייננו, מינוי נציג לניהול מו"מ משותף לא רק שאינו פוגע בתחרות במידה העולה על הנדרש לשם מתן מענה לכוח הקנייה של תנובה, אלא שאף מהווה צעד התורם ומחזק את התחרות.

46. זאת ועוד. ניתן להקיש לענייננו מסעיף 10(4) של חוק ההגבלים העסקיים. הסמכויות שהוענקו לממונה בתיקון מספר 6 לחוק, מאפשרות לממונה לשקול בדונו בבקשה זו, שיקולים מאלה שמוניים בסעיף 10 לחוק. בסעיף 10 לחוק יש הקלה מפורשת להתארגנות "נגד" מונופסון כתנובה, המרכז את כוח הקנייה הגדול ביותר בשוק החלב:

"ההגיון העומד ביסוד הוראת סעיף 10(4) הנ"ל הוא לאפשר לגורמים מתחרים, בנסיבות מתאימות, לצבור כוח מיקוח רב יותר כלפי מי שהוא בעל מונופולין, מונופסון, או בעל כוח שוק דומה, מתוך הנחה ששיתוף פעולה כזה דווקא יגביר תחרות, בכך שיסייע לאיזון הכוחות בשוק. לבעל מונופול, מעצם טיבו יש את הכוח להכתיב את מחירי המוצרים או השירותים שבמונופולין, או לפחות להשפיע עליהם באופן משמעותי. לבעל מונופסון, באורח דומה, יש את הכוח להכתיב מחירים לספקי המוצרים או השירותים שהוא צורך, או לפחות להשפיע עליהם כאמור. ביזוריות הצרכנים והספקים וחוסר התיאום ביניהם, הופכת את הכתבת המחירים לנוחה וקלה יותר עבור בעלי מונופולין או מונופסונים. לפיכך, הגם שבמצב הדברים הרגיל שיתוף פעולה מצד צרכנים או ספקים במישור האופקי עלול לפגוע בתחרות, במצב שבו התחרות ממילא אינה משוכללת ייתכן ודווקא שיתוף פעולה כזה יתרום לאיזון כוחות, ינטרל מוקדי כוח, וברמת המאקרו יגביר את התחרות".

י. יגור, דיני הגבלים עסקיים, מהדורה שנייה (הוצ' כרמל, 1999) הדגשה אינה במקור.

47. על כן, (גם) מכוח היקש לסעיף 10(4) לחוק, יש הצדקה למתן פטור כמבוקש בבקשה זו.

48. גם בדין האמריקני מותר לגופים מתחרים, כמו המבקשים דנא, לחבור יחדיו לצורך ניהול משא ומתן משותף עם גוף הנהנה מכוח מונופסוני, לשם יצירת תנאי שוויון במיקוח. כך, למשל, אנו קוראים בעניין *United States v. Alston*, 974 F.2d 1206, 1214 (9th Cir. 1992) המתייחס לשוק הבריאות:

"In light of these departure [in health care markets] from a normal competitive market, individual health care providers are entitled to take some joint action (short of price fixing or a group boycott) to level the bargaining imbalance created by [health insurance] plans and provide meaningful input into the setting of the fee schedules".

49. מן המקובץ עולה כי אפילו אם בניגוד לדעתנו, ההסכמה למינוי נציג לניהול מו"מ עם תנובה מגבילה את התחרות בחלק ניכר של השווקים המושפעים מן ההסדר, אין בה "פגיעה של ממש בתחרות".

על כן מתקיים הפטור של סעיף 14(א)(1) סיפא לחוק.

50. מכל האמור לעיל מתבקש הממונה להיענות לבקשה זו.

51. אני מצהיר שכל הפרטים האמורים הם מלאים ונכונים, שהמסמכים המצורפים הם נכונים ומלבדם אין כל מסמך אחר הקובע את ההסדר או הנוגע לו.

ניב זקלר, עו"ד מ.ר. 14780	1. בית שאן-חרוד, אגודה שתופית חקלאית של משקי עובדים להובלה בע"מ	שם	חתימה וחותמת
ניב זקלר, עו"ד מ.ר. 14780	2. הגליל העליון אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים לתובלה בע"מ	שם	חתימה וחותמת
ניב זקלר, עו"ד מ.ר. 14780	3. התבור אגודה שיתופית חקלאית של משקי העובדים להובלה בע"מ	שם	חתימה וחותמת
ניב זקלר, עו"ד מ.ר. 14780	4. התנועה אגודה שתופית חקלאית של משקי העובדים לתובלה בע"מ	שם	חתימה וחותמת
ניב זקלר, עו"ד מ.ר. 14780	5. משרד הובלה חוף אשדוד	שם	חתימה וחותמת
ניב זקלר, עו"ד מ.ר. 14780	6. עמק הירדן אגודה שתופית חקלאית של משקי העובדים לתובלה בע"מ	שם	חתימה וחותמת
ניב זקלר, עו"ד מ.ר. 14780	7. עמק חפר אגודה שתופית חקלאית של משקי עובדים לתובלה בע"מ	שם	חתימה וחותמת
ניב זקלר, עו"ד מ.ר. 14780	8. הנגב אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים להובלה בע"מ	שם	חתימה וחותמת
ניב זקלר, עו"ד מ.ר. 14780	9. הגליל המערבי אגודה שתופית חקלאית של משקי עובדים לתובלה בע"מ	שם	חתימה וחותמת

1-5121219

הסכמה למינוי נציג לניהול מו"מ מול תנובה

הואיל:	והצדדיים לבקשה, שהסכמה זו מהווה נספח "א" שלה (להלן – "הצדדים"), מבקשים לנהל מו"מ משותף מול תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ (להלן – "תנובה"), לצורך התקשרות נפרדת בהסכם, שטיוטא ממנו מצורפת להסכמה זו ומסומנת "ב" (להלן – "ההסכם").

לפיכך הוסכם בין הצדדים כדלקמן:

1. הצדדים יבחרו אדם אחד שינהל משא ומתן מול תנובה, לצורך התקשרות נפרדת של כל אחד מהם בהסכם (להלן – "הנציג").
2. הנציג יחתום על כתב הסכמה זה, כתנאי למינויו, ובחתימתו יתחייב לפעול בהתאם לאמור בכתב הסכמה זה.
3. הנציג ינהל מו"מ עם תנובה במטרה לשפר את תנאי והסדרי ההובלה המופיעים בטיוטת ההסכם, לחסוך ולהפחית עלויות לצדדים.
4. כל מידע שיועבר לנציג על ידי מי הצדדים, יישמר על ידי הנציג בסודיות, והנציג יעשה בו שימוש רק לצורך המו"מ מול תנובה.
5. הנציג יחתום על התחייבות לשמירת סודיות, בנוסח המצורף להסכמה זו.
6. עם גיבוש נוסח סופי של הסכם עם תנובה, יודיע על כך הנציג לצדדים, ובכך יסתיים תפקידו.
7. הצדדים לא מתחייבים לחתום על הסכם עם תנובה, ואינם מחויבים להסכים לנוסח ההסכם הסופי אותו יגבש הנציג עם תנובה.
8. על אף מינוי הנציג, כל אחד מהצדדים רשאי לנהל מול תנובה משא ומתן נפרד לצורך התקשרות בהסכם.
9. כתב הסכמה זה יעמוד בתוקף למשך שלושה חודשים מיום חתימתו, או עד להסדרת מערכת היחסים עם תנובה.
10. הצדדים מתחייבים לערוך כל שינוי אשר יידרש על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים, לשם מתן תוקף לכתב הסכמה זה.
11. למען הסר ספק מובהר כי אין באמור בכתב הסכמה זה כדי ליצור כל יחס של שיתוף בין הצדדים, למעט לשם ניהול מו"מ עם תנובה באמצעות הנציג, כמפורט בכתב הסכמה זה בלבד.

ולראייה באו הצדדים על הח"מ:

_____ בית שאן-חרוד, אגודה שתופית חקלאית של משקי עובדים להובלה בע"מ

_____ הגליל העליון אגודה שיתופית חקלאית של משקי עובדים לתובלה בע"מ

_____ התבור אגודה שיתופית חקלאית של משקי העובדים להובלה בע"מ

_____ התנועה אגודה שתופית חקלאית של משקי העובדים לתובלה בע"מ

_____ משרד הובלה חוף אשדוד

_____ עמק הירדן אגודה שתופית חקלאית של משקי העובדים לתובלה בע"מ

_____ עמק חפר אגודה שתופית חקלאית של משקי עובדים לתובלה בע"מ

_____ הנגב

_____ הגליל המערבי אגודה שתופית חקלאית של משקי עובדים לתובלה בע"מ

_____ אני מתחייב לפעול בהתאם לאמור בכתב הסכמה זה.
הנציג

1-5\2\219

התחייבות לשמירת סודיות

אני הח"מ, _____ (להלן - "המתחייב"), מצהיר בזה כי ידוע לי שלצורך ניהול מו"מ עם תנובה, אני עומד לקבל מידע אשר אינו נחלת הכלל (להלן - "המידע הסודי").

הובהר לי כי המידע הסודי יימסר לי בעקבות חתימתי על כתב התחייבות זה (להלן - "כתב ההתחייבות") ובתנאי מפורש שעלי לשמרו בסוד כמפורט להלן.

וזו התחייבותי:

1. אני מתחייב לעשות שימוש במידע הסודי אך ורק לצורך המו"מ מול תנובה.
2. אני מתחייב לשמור בסוד ולא להעביר, להודיע, לפרסם או להביא לידיעת כל אדם, כל מידע מכל סוג שהוא, אשר נכלל במידע הסודי, אלא לצורך מטרת הגילוי.
3. אני מתחייב לשמור בקפידה על המידע הסודי ולנקוט בכל אמצעי זהירות הנדרש לשם מניעת אובדנו.
4. אני מתחייב להימנע מלהשאיר את המידע הסודי ללא פיקוחי המלא, ולנקוט בכל אמצעי זהירות נדרש, לצורך מניעת האפשרות שאדם בלתי מורשה יעיין בו או בחלק ממנו.
5. התחייבות זו תקפה ממועד קבלת המידע הסודי לעיני, ולמשך תקופה בלתי מוגבלת בזמן.

ולראיה באתי על החתום:

תאריך: _____

61219